

מסורת הש"ס

(א) ע"י מוספות בסורות כג: ד"ה משנת, (ב) לעיל מט: וי"ג, (ג) נלקמן סא: וי"ג, (ד) נלקמן עז: פה: (ה) לעיל טז, (ו) ז"ל ודני אלעזר כ"י מהרש"ל, (ז) ויקרא כח, (ח) ז"ל ד"ה כן יעקב,

תורה אור השלם

1. אלקנה וגרשה ויחלל וזה את אלה לא יקח כי אם בתולה מעמיו יקח אשה: ויקרא כא יד
2. ולא יחלל וירעו בעמיו כי אבי י"י מוקדשו: ויקרא כא טו
3. וילאחזו בתבולה הקרובה אליו אשר לא יהיה לאיש לה ישתא: ויקרא כא ג

גליון הש"ס

גמ' אמר ר"ה אמר רב הלבית בראב"י. עיין מוס' בסורות דף כג ע"ב ד"ה משנת: שם ואילו בראב"י ע"ב ד"ה ורב מנאיר ד"ה כן אמר רב וכן הוא נקמן סא ע"ב: שם ראב"י סבר יש חלל מחייבי עשה. עיין נקמן דף עז ע"ב מדר' אהרן הכהן:

הגהות הב"ה

(א) גמ' דנא אמר רב עמרם א"ה הלכה כ"ל ומיעוט אמר רב נמחק:

מוסף רש"י

משנת ר' אליעזר בן יעקב קב ונקי. קב מזה קטנה, כלומר במקומות מועטים הוא מוכר במשנה או בצריכתא, ונקי. בכל מקום שמכר הלכה כמותו (ועיל ספ: ובי"ז ערובין סב: ובבבא סט: א): לא למד הריבז כשאר חבריו אלא מה שאומר בבית המדרש נקי הוא שאלה כמותו לעולם (גיסין סז), יש חלל מחייבי עשה. כגון כהן גדול שנשא ארסה או מפתה שהיא עליו נעשה, בתולה יקח ולא נעשה (לקמן עז).

הבא על יבמתו פרק ששי יבמות

ס.

עין משפט
גזר מצוה

ע א מ"י פ"ז מהל' איסורי ביאה הל' יג: עא ב מ"י שם הל' ד: עב ג מ"י שם הלכה טו: עג ד מ"י שם פ"ט הל' ו סמג לאוין קנב טו"ש ע"ה א"ע סמג ו פסוק ח: עד ה ו ד ח מ"י פ"ב מהל' אכל הלכה יא סמג עשין נח ולאין רלה טו"ש ע"ה י"ד סמג שען פסוק ד: עד [ה] מ"י שם הלכה י טו"ש ע"ה ש:

תוספות ידנים

אחל למשעט נדה. כמאן אהל כ"י אלעזר בן יעקב. משמע אכל לרנן לא מני אמי וסביר דשם חלל מנדה וא"ת ומאיכא גילף לומר דעשה חלל מנדה אי מק"ו דגרשה שאין זה לאו שאני גרשה שהיא עשאה מתחלת שפסלה ציאתו מתרומה דבי נשא תאמר צנדה דלא פסלה דהא צנדה דהיה ואל"ל כיון דנעלה עשאה וזנה דהא לאו דתפסין זה קדושו חלל הוה כשאר מחייבי כריתות ואי מאלמנה לכה"ג מה לאלמנה שכן היא עשאה מתחלת דלעיל דל"ל היא עשאה מתחלת מק"ו ליתא איסור כהונה שאני דכפריות לעיל וי"ל י"ק מאלמנה ומרי שני שפסלים וזנו פסול אף איסור כהונה וי"ק אמי וי"ל אמי אלא כהונה דכפריות לעיל. ור"ה כן יעקב יתא דלעיל קרא למימר דאי אמה עושה חלל מנדה דס"ד דגילף מחייבי עשה דשם חלל מהם אלהים דיהיו: אלו לרבות הבורגת. תימה למה לי קרא כיון דרבינן מוכח ע"י משום שאין הוייתא ע"י משום ד"ה צנרת דבוגרת לאוין הוייתא ע"י אש. וגם כי עדיף ויתר בוגרת ממוכת ע"י משום דאשתני גופה ומלא היתה לאיש לא נפקא דשמה קרא לא איירי אלא דבני שגא ע"י מעשה:

שאינו משלם קנס במפתה. ואם תאמר וכיון דנעשה גט ואם לה כתובה כמו אלמנה לכ"ג דיש לה כתובה כדאמרין ב"ש מותרות (לקמן דף פה. ושם) אע"ג דאסורה מן התורה וא"כ מאי נפקא מינה דאין משלם קנס הרי יש לה כתובה ומה לי קנס ומה לי כתובה ואמר ר"י דנפקא מינה אס מחלה לכתובה ועוד נפקא מינה דלא משלם מן העדיית כיון קנס אלא מן היזביות כיון כתובה אשה עולה דכמות בעולה לרנן ועוד נראה דהא דאמר רב מוילא בגט היינו מדרבנן ולהכי נקט פלוגמא (י) דרבי צאנוסמ חזירו דצאנוסמ עצמו מודה דלא הוה חלל ומיהו מלינן למימר דנקט צאנוסמ חזירו להודיען כוחן דרבנן דמכשרי: **סופה להיות בעולה תחתיו.** ואין לומר דמוילא בגט דקאמר רב היינו לרבי אלעזר דאמר פנוי הבא על הפנויה עשאה וזנה דהא רב צברימא קאי וצרימא דלא כרבי אלעזר דהא אמרי רבנן הולד כשר: **חלל** דאמר רב גידל אמר רב הלכה כרבי אלעזר בן יעקב איכא דאמרי אמר רב הונא אמר רב מאי טעמא דרבי אלעזר בן יעקב סבר לה כרבי אלעזר וזי סבר לה כותיה והא קיימא לן (ז) משנת ר' אלעזר בן יעקב קב ונקי (א) ואילו בהא (ב) אמר רב עמרם (ג) אמר רב אין הלכה כרבי אלעזר קשיא רב אשי אמר ב"ש חלל מחייבי עשה קמילגי (ד) רבי אלעזר בן יעקב סבר (ה) יש חלל מחייבי עשה ורבנן סברי אין חלל מחייבי עשה מ"ט דראב"י דכתיב יאלמנה וגרשה וחללה וזנה את אלה לא יקח כי אם בתולה וגו' וכתיב (ו) ולא יחלל ורעו בעמיו אכולהו ורבנן אלה הפסיק הענין ורבי אלעזר בן יעקב אמר אלה למעוטי נדה כמאן אולא הא דתניא מאלה אתה עושה חלל ואי אתה עושה חלל מנדה כמאן כרבי אלעזר בן יעקב ורבי אלעזר בן יעקב נכתביה לאלה לבסוף קשיא תנו רבנן אחרותי ארוסה רבי מאיר ור' יהודה אומרים מטמא לה אנוסה ומפתה ד"ה אין מטמא לה ומוכת ע"י אין מטמא לה דב"ר ר' א"י שמועון שהיה ר' שמועון אומר ראוייה לכ"ג שטמא לה שאין ראוייה לכ"ג אין מטמא לה ובוגרת ור' יהודה דדרשי הכי (ז) ולאחיותי הבתולה (ח) פרט לאנוסה ומפתה יכול שאני מוציא אף מוכת ע"י ת"ל אשר לא היתה לאיש מי שהייתה על ידי איש יצאה זו שאין הוייתה על ידי איש הקרובה לרבות הארוסה ואלו לרבות הבוגרת הא למה לי קרא והאמר ר' מאיר בתולה אפילו מקצת בתולה משמע איצטריך סלקא דעתך אמינא גילף בתולה בתולה מהתם מה להלן נערה אף כאן נמי נערה קא משמע לן ורבי יוסי ורבי שמועון מאי טעמיהו דרשי לא היתה פרט לאנוסה ומפתה ומוכת ע"י אשר אליו לרבות את הבוגרת הקרובה לרבות ארוסה שנתגרשה והא

שאין משלם קנס במפתה. שאם מפתה היא אהנו ליה נשואין למפטרית מקנסא שהמפתה אין משלם קנס אלא כשאין כונסה דכתיב אס מאן ימאן (שמות כב) אכל אס מהור ימהרנה לו לאשה לא יתן כלום אכל אונס נותן מיד אפילו הוא כונסה דכתיב (דברים כב) ונתן האיש השוכב עמה ולו תהיה לאשה: **אמר לשמעאל.** להא דרב הונא דאמר ומוילא בגט: **סופה להיות מוכה ע"י חסדיו.** כלומר סופה ליעבל לו ולצד בתולה: **סופה להיות נעולה חסדיו.** ואם נשא נשוי דקמני לגמרי קאמר דמוחר לקיימה הוילי ולעלמו נעולה וסופה להיות נעולה לו: **סבר לה כ"י אלעזר.** דאמר (לקמן דף סא: (א) פנוי הבא על הפנויה שלא לשם אישות עשאה וזנה וקיימה עליה בלאו ומחייבי לאוין דכהונה הוה הולד חלל: דרב עמרם לקמן צפירקין (שם: (ב) **יש חלל מחייבי עשה.** (א) ר' אלעזר ב"י לא כ"י אלעזר סבירא ליה ולא וזנה היא ולא קיימא עליה בלאו אלא נעשה דכתיב בתולה יקח ולא נעולה ולא הבא מכלל עשה עשה: **וכתיב לא יחלל אכולהו.** ואפי' אכחולה יקח ולא נעולה דעשה הוא: **אלה הפסיק הענין.** דכתיב אלה בתר חייבי לאוין לאשמועינן אלה שכן חייבי לאוין חלוקין מדין חייבי עשה: **למעוטי נדה.** שאם בא כהן על אשתו נדה אין הולד חלל: **ולכתיב לבסוף.** הוילי ולא לפלוגיניהו אתי: **קשיא.** לרב אשי דמוקי פלוגמיהו בטעמא דהני קראי: **אחוסה ארוסה.** של כהן הדיוט אכל נשואה פשיטא לן דאין מטמא דכתיב ולאחיותי הבתולה: **אנוסה ומפתה.** אחותו שנאנסה או שנפתתה: **דברי הכל אין מטמא לה.** וטעמא דכולהו מפרש לקמן: **ומוכח ע"י אין מטמא לה דברי ר"ש.** ר"ש לטעמיה דאמר במתניתין מוכת ע"י אסורה לכ"ג אלמא לאו בכלל בתולה היא: **שאינה ראויה לכ"ג אין מטמא לה.** דהכל והכל בתולה כתיב: **דברי כל אדם.** ואפי' לרבי מאיר דפסקי בוגרת לכהן גדול הכא לענין טומאה איתריב דלקמן: **פרט לאנוסה ומפתה.** שאינה בתולה: **יכול שאני מוילא אף מוכה ע"י.** שאינה בתולה: **לרבות את הארוסה.** ואיצטריך לרביא דלא תימא אשר לא היתה פרט לארוסה שהיתה לאיש דהוה לשון קידושין היא: **ה"ג למה לי קרא והא אמר ר"מ צנוטה מקלם בתולים משמע.** לעיל אמר הכי מדאיצטריך למכתב צנוטה לגבי כ"ג להוילא את הבוגרת לר"מ מכלל דצנוטה בוגרת נמי משמע: **מהסם.** כי יתנא איש נערה בתולה (דברים כב): מדצקיה

הכי ולאחיותי הבתולה פרט לאנוסה ומפתה ומוכת ע"י אשר לא היתה פרט לארוסה הקרובה לרבות ארוסה שנתגרשה אליו לרבות את הבוגרת הקרובה לרבות ארוסה שנתגרשה והא

ולא ה"ל למימר מהסם אלא ה"ל למימר צהדיא מאונס ומפתה אלא מהסם היינו כ"ג כדפירש ר"מ דאיידי ציה ומשום דרבי שמועון גמרה מהסם קא סלקא דעתך גילף מהסם דכקאמר ראויה לכהן גדול מטמא לה כי ועל כרחך לא לסימנא בעלמא נקטיה מדפריך בסמוך והא אמר רבי שמועון ראויה לכ"ג כי ופי' פריך משום דאין הכלל אמת מהא לא הוה משני מידי אלא ודאי פריך דמכ"ג ה"ל למילף ומוכת ע"י מהסם גמר לה רבי שמועון דקדתי צהדיא צברימא ראויה לכ"ג כי דאי לאו דמיעטיה רחמנא מוכת ע"י נצבתולה עד שיהו כל בתולים קיימין וגמר מהסם ה"ל למידרש הכא מי שהייתה על ידי איש יתה מוכת ע"י והוה ילפינן התם מהכא: והא